

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 24 maja 2010 r.

**Zarząd WODKAN
Przedsiębiorstwo Wodociągów
i Kanalizacji S. A.
w Ostrowie Wielkopolskim**

P/10/162
LPO-4101-02-08/2010

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Ostrowie Wielkopolskim („Spółka”), w zakresie wykorzystania przez Spółkę na działania proekologiczne pożyczek udzielonych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu („Fundusz”) w latach 2008-2009. W związku z tą kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 maja 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie pożyczek z Funduszu mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Natomiast negatywnie ocenia przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych wykonawcom zadań inwestycyjnych, jak również dokumentowanie realizacji tych zadań współfinansowanych przez Fundusz.

1. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w latach 2008-2009 Spółka zawarła z Funduszem pięć umów o udzielenie pożyczek preferencyjnych na łączną kwotę 1.231,6 tys. zł. Z kwoty tej Spółka otrzymała środki w wysokości 1.219 tys. zł na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych polegających na wybudowaniu na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 3,07 km i wartości 3.123,7 tys. zł.

¹ Dz.U.z 2007 r. nr 231, poz.1701, ze zm.

Z ustaleń kontroli NIK wynika, że realizacja jednego z tych przedsięwzięć (budowa kolektora sanitarnego A) przyczyniła się do zaprzestania wprowadzania do środowiska ścieków nie spełniających dopuszczalnych warunków przez jedną z oczyszczalni (Bioblok), a Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu anulował *Spółce* wcześniej naliczone kary. Środki pochodzące z pożyczek zostały wykorzystane i rozliczone zgodnie z warunkami ustalonymi w umowach z *Funduszem*. Do czasu kontroli NIK nie zaistniały okoliczności uzasadniające umorzenie części zaciągniętych pożyczek.

NIK negatywnie ocenia natomiast podanie w pięciu wnioskach o udzielenie pożyczek błędnych informacji o zamieszczeniu zamierzonych przedsięwzięć w „Planie rozwoju lokalnego Miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2005 – 2013”. Błędna była także informacja podana we wniosku z dnia 29.08.2008 r., zgodnie z którą rzeczowe zaawansowanie budowy kanalizacji sanitarnej na ulicy Lotniczej wynosiło 85% (według dziennika budowy zadanie to zostało zakończone w całości w dniu 25.07.2008 r.).

2. NIK pozytywnie ocenia uwzględnienie w zbadanych specyfikacjach istotnych warunków zamówienia (*SIWZ*) wszystkich obligatoryjnych wymogów określonych w art. 36 ust.1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*² (*Pzp*), a także złożenie przez osoby wykonujące czynności związane z udzieleniem zamówień oświadczeń wymaganych postanowieniami art. 17 ust. 2 *Pzp* oraz zamieszczanie ogłoszeń o przetargach nieograniczonych, których zakres odpowiadał wymogom określonym w art. 41 *Pzp*.

Negatywnie ocenia natomiast niepodanie w zawiadomieniach o wyniku sześciu zbadanych postępowań wymaganego streszczenia oceny i porównania złożonych ofert zawierającego punktację przyznaną ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łączną punktację. Było to niezgodne - według ówczesnego stanu prawnego - z postanowieniami art. 92 ust. 1 pkt 1 *Pzp* i ograniczało wykonawców w korzystaniu z przysługujących środków ochrony prawnej przewidzianych w art. 180 *Pzp*.

3. NIK negatywnie ocenia niepodjęcie przez *Spółkę* działań zmierzających do zabezpieczenia się przed wyborem oferty zawierającej rażąco niską cenę (o których mowa w art. 90 *Pzp*), w przypadkach: budowy kanalizacji sanitarnej w ul. Młyńska – Lotnicza w Ostrowie Wielkopolskim (szacunkowa wartość kosztorysowa - 307.115,38 zł netto) oraz budowy kanalizacji w ul. Łąkowej w Ostrowie Wielkopolskim (szacunkowa wartość kosztorysowa - 98.014,06 zł netto). W pierwszym przypadku wyłoniony w drodze przetargu wykonawca zaoferował cenę w wys. 160.933,51 zł (niższą o 47,6% od wartości

² Dz. U. z 2007 r. nr 223,poz. 1655 ze zm.

kosztorysowej), a w drugim przypadku zaoferowana cena wynosiła 38.000,00 zł i była o 61,2% niższa od wartości kosztorysowej. Wskazuje to na rozstrzyganie przetargów i wybór wykonawcy mimo, że nie wyjaśniano czy oferowane ceny nie były rażąco niskie w stosunku do wartości przedmiotu zamówienia.

4. NIK negatywnie ocenia udzielenie zamówienia (przetarg BZP/SW/KS/05/2008), w którym od wykonawców wymagano m.in. „odtworzenia rowu melioracyjnego na długości ok. 4,0 mb po przejściu kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, co obejmowało zakres: usypanie grobli; pompowanie wody przed groblą; montowanie sieci wodociągowej pod rowem w łupinkach ocieplających na długości 10,0 mb; odtworzenie rowu po robotach budowlanych" bez posiadania przez *Spółkę* pozwolenia wodnoprawnego. Było to niezgodne z przepisami art.122 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2001 r. *Prawo wodne*³. NIK zwraca uwagę, że wykonywanie czynności wymagających pozwolenia wodnoprawnego bez jego uzyskania skutkuje konsekwencjami z art. 192 ust. 1 powołanej ustawy – kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. NIK zwraca uwagę, że w dwóch przetargach nieograniczonych na łączną kwotę 1.907.856,14 zł brutto („Budowa kolektora sanitarnego A (od ul. Gdańskiej do ul. Kaliskiej) w Ostrowie Wielkopolskim”-BZP/KS/02/2008 oraz „Budowa kolektora sanitarnego A etap I część 1 wraz z przejściem Biobloku i przejściem pod drogą krajową nr 25, obręb 0015 w Ostrowie Wielkopolskim”-BZP/SW/KS/05/2008) – *Spółka* zawarła umowę o udzielenie dwóch zamówień publicznych z samodzielnym wykonawcą (osobą fizyczną), który nie złożył w wymienionych przetargach samodzielnych ofert. W zawartych umowach (nr 11/2008 z dnia 3.07.2008 r. i nr 21/2008 z dnia 14.11.2008 r.) nie wymieniono jako zleceniobiorcy wszystkich wykonawców, którzy zgodnie z art.23 ust.1 *Pzp* złożyli wspólne oferty i wspólnie ubiegali się o udzielenie zamówienia, lecz wymieniono tylko jednego z tych wykonawców będącego jednocześnie pełnomocnikiem drugiego. W ocenie NIK, tak sformułowana umowa wyklucza solidarną odpowiedzialność wszystkich wykonawców za wykonanie umowy (art. 141 *Pzp*).

6. W ocenie NIK dwa protokoły z postępowań oraz dwa ogłoszenia o udzieleniu zamówienia (postępowanie BZP/KS/02/2008 oraz BZP/SW/KS/05/2008) sporządzono z naruszeniem postanowień: art. 8 ust. 1 *Pzp* (zasada jawności), art. 92 ust. 2 *Pzp* (obowiązek zamieszczania informacji o udzielonym zamówieniu) oraz art. 96 ust. 1 pkt 3-5 *Pzp* (dokumentowanie postępowań). Wyrażony w *Pzp* obowiązek sporządzania i udostępniania

³ Dz. U. z 2005 r.,nr 239, poz. 2019

protokołu z postępowania oraz zamieszczania informacji o udzielonym zamówieniu, jest praktycznym wykonaniem zasady jawności postępowań, gwarantującej przejrzystość prowadzonego przez zamawiającego postępowania. Zamieszczając w wymienionych protokołach oraz ogłoszeniach o udzielonych zamówieniach informacje jakoby ofertę najkorzystniejszą złożył jeden tylko wykonawca, którego ofertę uznano za najkorzystniejszą (a nie konsorcjum wykonawców, co rzeczywiście miało miejsce), *Spółka* wymogów *Pzp* nie dopełniła.

7. NIK negatywnie ocenia dokumentowanie w dziennikach budowy przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania tych robót. Dokumentowanie to nie odpowiadało wymogom określonym w *rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia*⁴ („rozporządzenie”):

- w dziennikach nie wpisywano wszystkich zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości wykonywania budowy, w tym między innymi nie dokonywano zapisów o wymianie gruntu i jego zagęszczeniu (§2 ust. 1 i 2 *rozporządzenia*),
- w żadnym z badanych dzienników kierownik budowy nie stwierdził wpisem faktu zamknięcia dziennika, a w dziennikach dwutomowych brakowało wpisów o kontynuacji dziennika w kolejnym tomie (§6 ust. 6 *rozporządzenia*),
- dwa dzienniki (nr 465/2008 i nr 80-T.II/2009) były prowadzone nieczytelnie, a w dwóch dziennikach (nr 183/08 i nr 83/2007) wpisy umożliwiały dokonanie późniejszych uzupełnień (§7 ust. 1 *rozporządzenia*),
- protokoły: odbioru wykonanych robót; odbioru końcowego zadania inwestycyjnego i przekazania do użytkowania, przeglądu przywrócenia do stanu pierwotnego zajętego pasa drogowego, badania zagęszczenia gruntu i przejęcia terenu budowy - nie były odnotowane w dziennikach budowy i nie były dołączone w sposób trwały do oryginału dziennika budowy i jego kopii, nie zapisano też w dziennikach informacji iż zamieszczone zostały w oddzielnym zbiorze (§8 *rozporządzenia*),
- żaden z kierowników budów nie był w trakcie wykonywania zadań dyscyplinowany za niewłaściwe prowadzenie dziennika budowy (§11 ust.2 *rozporządzenia*).

NIK negatywnie ocenia niewyegzekwowanie od wykonawców przedsięwzięć wymaganych przez *Spółkę* (w *SIWZ* oraz w zawartych umowach) odpowiednich wartości

⁴ Dz.U. nr 108, poz. 953

współczynników zagęszczenia gruntu po jego wymianie w wykopach, w których ułożone zostały kolektory sanitarne.

8. Zdaniem NIK, jedną z przyczyn powstania nieprawidłowości stwierdzonych w toku kontroli było niepełne przestrzeganie postanowień regulaminu organizacyjnego *Spółki* zatwierdzonego uchwałą nr 27/VI/2007 Rady Nadzorczej z dnia 5.09.2007 r. w zakresie nadzoru nad:

- działalnością inwestycyjną,
- sporządzanymi planami ekonomiczno - finansowymi oraz wnioskami o pożyczki z *Funduszu*,
- odbiorami technicznymi sieci i instalacji kanalizacyjnej,
- planowaniem zadań inwestycyjnych, przygotowaniem i prowadzeniem procedur przetargowych, sporządzaniem kosztorysów inwestorskich, uczestniczeniem w odbiorach technicznych i in.

9. NIK zwraca uwagę, że stwierdzone w toku kontroli: nadmiar kompetencji w ręku jednej osoby (sporządzanie pomiarów zagęszczenia gruntu i protokolarnego odbioru odtworzonej nawierzchni drogi; prowadzenie dzienników budowy przez inspektora nadzoru, a nie przez kierownika budowy); lekceważenie poprawnego sporządzania dokumentacji (z przebiegu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i przebiegu robót budowlanych); słabość lub brak kontroli wewnętrznej umożliwiające niewyegzekwowanie wymaganego zadania (powierzonego inspektorom nadzoru oraz wykonawcom wyłonionym w drodze przetargów) - należą do typowych mechanizmów korupcjogennych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi NIK nie formułuje wniosków ze względu na informacje zawarte w piśmie Zarządu *Spółki* z dnia 17.05.2010 r. o podjętych już oraz realizowanych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli NIK nieprawidłowości. Najwyższa Izba Kontroli oczekuje natomiast na pisemne poinformowanie o efektach powyższych działań do końca bieżącego roku.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Zarządowi *Spółki* prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.